

או שאמר לו עבדו: הפלת את שיני, וסימית [או סימית] את עיני⁽¹⁵⁾, ועליך לשלחני לחפשי!

והוא, האדון, אומר: לא הפלתי את שינך, ולא סימית את עינך,

ונשבע האדון על כפירתו בתביעתו, ולבסוף הודה שאכן הפיל את שינו או סימא את עינו.

יכול יהא חיוב קרבן אשם גזלות ככל מי שכפר בשבועת הפקדון?

תלמוד לומר: "וכחש בעמיתו בפקדון, או בתשומת יד, או בגזל, או עשק את עמיתו, או מצא אבידה וכחש בה, ונשבע על שקר".

ולמדים מפסוק זה כך:

מה אלו, הדברים הנזכרים בפסוק, מיוחדין הן בכך שהן תשלומי ממון, אף בכל מקום, חיוב קרבן אשם גזילות על שבועת הפקדון

ועתה אם יודה על תביעתו, יהיה חייב לשלם, שהרי כבר חייבוהו בית הדין, אם כן, שבועה זו, כפירת ממונא הואי, ומיחייב עליה קרבן שבועה!

או דלמא, אף על גב דעמד בדין והתחייב לשלם ממון, כיון שעיקרו של חיוב זה קנס הוי, לא חייבתו תורה קרבן שבועה? ⁽¹³⁾

אמר ליה רבה: ממונא הוי, ומיחייב עליה קרבן שבועה⁽¹⁴⁾.

איתיביה אביי לרבא מזה ששינו במסכת שבועות: רבי שמעון אומר: יכול, האומר לחבירו: אנסת ופיתית את בתי, והוא אומר לא אנסתי ולא פיתיתי.

או שאמר לו: המית שורך את עבדי, ועליך לשלם ולתת לי שלושים שקלים שקצובים בתורה למי שהרג שורו את עבדו של חבירו. והוא אומר: לא המית שורי את עבדך.

כבר ממון, ואי אפשר לומר שנמחל לו הקנס ונפקע חיובו.

ועיי' בקצוה"ח [סי' ש"ג], שלמד פשט אחר בסוגייתנו, והוכיח מכאן את שיטתו, שאף אם עמד בדין בבית דין א', ונתחייב ממון, תועיל הודאתו בפני ב"ד אחר לפוטרו מממון. וכמו"כ יהיה להיפך, אם הודה בפני ב"ד א', ואח"כ כפר בפני ב"ד אחר, יהיה כח בבית הדין השני לחייבו ממון עפ"י עדים. עיי"ש.

14. ולשיטת תוס' דלעיל, הוא הדין דאי מודה — מיחייב. עיי"ש.

15. הקשו התוס', מה ייחוד כלי שייך כאן, הרי מיד כשהפיל את שינו — קנה העבד את עצמו,

13. כך פירש רש"י. ולשיטתו, פשיטא ליה לאביי שממונא הוא לכל דבר היכא שעמד בדין, כגון שאם מודה — נפטר, ולענין להורישו לבניו. ורק לענין קרבן שבועה נסתפק אביי, משום דכתיב "וכחש", ובעינן שיהא עיקרו ממון דומיא דפקדון.

ובתוס' הביאו שגירסת הספרים היא: "או דלמא, אע"ג דעמד בדין קנסא הוא, ומודה בקנס פטור". ופירשו שנסתפק אביי אף לענין מודה בקנס, אם ככהאי גוונא מיפטר בהודאתו. עיי"ש שהאריכו.

וכתב הגרעק"א, דאף לצד שפטור, אינו נפטר מעצם החיוב, אלא שאי אפשר לחייבו על פי הודאתו. אבל אם יבואו עדים שאכן העמידוהו בדין ונתחייב — יהא חייב. שהרי באמת נתחייב